

**Tussentijdse
Evaluatie
Uitvoeringsagenda
Dierenwelzijn
2024-2025**

Deel 1: Gehouden dieren

Visie onderwerp: Helpen van eigenaren met informatie over het correct houden van huisdieren			
Nr .	Actie	Status	Toelichting
1.	Voorlichting We informeren inwoners over; - het weloverwogen aanschaffen van gezelschapsdieren; - de mogelijkheden om een dier op te halen in het dierenasiel; - verantwoord bezit van gezelschapsdieren.	≈	De huidige voorlichtingsinitiatieven in Arnhem zijn in kaart gebracht. We ontwerpen een cross mediale campagne waarbij we inzetten op het weloverwogen aanschaffen van een huisdier en de mogelijkheid een dier op te halen in het asiel of opvang. De campagne bestaat uit vier soorten uitingen; een videoserie, (visuele) uitwerking van de informatie uit de serie, offline evenement en fysiek materiaal. We zoeken in de uitvoering de samenwerking op met partners, zoals het Dierentehuis Arnhem, Natuurcentrum Arnhem en de Dierenbescherming.
Visie onderwerp: Helpen van ouderen, zorgbehoevenden en minima die niet (meer) goed kunnen zorgen voor hun huisdieren			
Nr .	Actie	Status	Toelichting
2.	Dierenartskosten We gaan in gesprek met niet-deelnemende dierenartsen om hen te stimuleren deel te nemen aan de Dierenartskostenregeling Gelrepas.	✓	Het College heeft in maart 2025 de kostenverdeling van de regeling veranderd om de regeling weer toekomstbestendig te maken. Hiermee konden we opnieuw starten met werven van dierenartspraktijken om deel te nemen aan de regeling. Er zijn al enkele dierenartsen die aangegeven hebben opnieuw te willen deelnemen bij een andere kostenverdeling. We zijn met hen in gesprek om de details verder uit te werken.
3.	Dierenbuddy in Arnhem	✓	Er is aan de Dierenbescherming een subsidie van

	We richten in samenwerking met de Dierenbescherming Dierenbuddy in Arnhem op.		€10.000 toegekend om Dierenbuddy in 2025 ook in Arnhem op te zetten. In 2025 werken we met de dierenbescherming om hier een succes van te maken.
4.	Samenhouden van dier en baasje in zorginstellingen. We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het samenhouden van dier en baasje, bijvoorbeeld als Arnhemmers naar een zorginstelling gaan.	≈	We vroegen de mogelijkheden tot het meenemen van een huisdier naar een zorginstelling uit. In bijna alle grote Arnhemse zorginstellingen wordt huisdiervriendelijk beleid gevoerd. Dit betekent dat dieren welkom zijn mits de eigenaar zelf voor het dier kan zorgen en het dier geen overlast veroorzaakt. We ontwikkelden een netwerkkaart om hulpverleners te ondersteunen bij het op tijd inschakelen van hulp. Deze ligt momenteel ter feedback bij partners.

Visie onderwerp: Bevorderen van dierenwelzijn van op gemeentelijke grond gehouden dieren

Nr	Actie	Status	Toelichting
5.	Dierenwelzijn op evenementen In samenwerking met dierenwelzijnsorganisaties en evenementenorganisatoren stellen we richtlijnen voor dierenwelzijn bij evenementen met dieren op. De intrinsieke waarde van dieren is hierin een belangrijk uitgangspunt. Bij een vergunningsaanvraag voor een evenement met dieren informeren we de aanvrager over de aandachtspunten voor dierenwelzijn.	✓	In 2024 deden we onderzoek naar de gemeentelijke bevoegdheden omtrent het afdwingen van en/of handhaven op dierenwelzijn op evenementen. Deze zijn zeer beperkt. Daarnaast hebben we gekozen voor een aanpak waarbij we de organisator zoveel mogelijk zelf laten nadenken. We wijken in de uitvoering daarmee af van de in de Uitvoeringsagenda beschreven actie. Evenementen met dieren zijn in Arnhem meldingsplichtig. We vroegen de evenementenorganisator altijd al om een plan aan te leveren waar zij aantonen hoe ze de Vijf Vrijheden van Brambell waarborgen. Daarnaast wijzen we hen nu ook op de landelijke verplichting het evenement aan te melden bij de NVWA. Zo is de bevoegde handhaver meteen op de hoogte van het evenement.

6.	Huurcontracten paardenweides We onderzoeken welke aanvullende voorwaarden voor dierenwelzijn we bij verhuur van weides op grond van de gemeente kunnen opnemen in huurcontracten of bij contractverlengingen.	≈	Momenteel werken we aan een integraal voorstel om randvoorwaarden voor dierenwelzijn en duurzame stadslandbouw op te nemen in nieuwe overeenkomsten, maar ook bij het selecteren van nieuwe gebruikers van gemeentelijke grond. In samenwerking met de Dierenbescherming, Dierencoalitie en Natuurcentrum Arnhem hebben we de voorwaarden voor dierenwelzijn opgesteld. Het voorstel wordt juridisch beoordeeld, waarna het college een besluit zal nemen.
7.	Damherten We onderzoeken en nemen maatregelen om de kudde damherten op een zo diervriendelijk mogelijke manier te houden en onnodig lijden en stress te beperken.	✓	De kudde in park Sonsbeek was te groot geworden voor het draagvlak van het hertenkamp. Om te voorkomen dat er herten gedood moesten worden, zijn de mannetjes gesteriliseerd en is een deel van de kudde ondergebracht in Mill.
8.	Konikspaarden en Galloways We onderzoeken en nemen maatregelen om de kuddes Konikspaarden en Gallowayrunderen op een zo diervriendelijk mogelijke manier te houden en onnodig lijden en stress te beperken.	≈	We onderzoeken en nemen maatregelen om de kuddes Konikspaarden en Gallowayrunderen op een zo diervriendelijk mogelijke manier te houden en onnodig lijden en stress te beperken. Eén van deze maatregelen is het opzetten van een pilot (tot 2028) van dynamische begrazing met onze kuddes. Bij dynamische begrazing verblijven gehouden dieren voor een beperkte tijd op bepaalde locaties met de juiste vegetatie om de biodiversiteit in stand te houden of te verbeteren. Hiermee zetten we de dieren in op hun natuurlijke kwaliteiten en stimuleren we natuurlijk (soort specifiek) gedrag en leefwijze. In april 2025 is een startsessie georganiseerd om dynamische begrazing met stakeholders in Arnhem vorm te geven.

Visie onderwerp: Op diervriendelijke wijze voorkomen of bestrijden van schade, overlast en gevaar door en voor gehouden dieren

Nr	Actie	Status	Toelichting
.			

9.	Hondenlosloopplaatsen We onderzoeken wat de behoeftes van honden, hondeneigenaren en omwonenden in Arnhem zijn rondom hondenlosloopplaatsen. Op basis hiervan maken we een plan van aanpak voor uitbreiding of aanpassing van onze hondenlosloopplaatsen.	≈	In de wijken wordt opgehaald naar wat de behoeftes en wensen zijn van bewoners. We ontwikkelen een kansen- en knooppuntenkaart en gaan richtlijnen voor hondenlosloopplaatsen testen op een pilotlocatie.
Visie onderwerp: Zoveel mogelijk voorkomen, beperken en bestraffen van door mensen toegebracht leed aan gehouden dieren			
Nr .	Actie	Status	Toelichting
10.	Dierenmishandeling We maken een plan van aanpak om de samenwerking met partners bij calamiteiten en het signaleren van dierenmishandeling en verwaarlozing te versterken en het welzijn van de betrokken dieren te borgen. Deze partners zijn gemeentelijke boa's, hulpverleners, dierenartsen, de dierenambulance, de (dieren)politie, stichting Blijf van mijn Dier, de omgevingsdienst en de brandweer. Een onderdeel van dit plan van aanpak is dat we hulpverleners trainen om signalen van dierenmishandeling te herkennen.	≈	Veiligheidsregio Gelderland Midden is aangesloten bij het Dieren in Rampen project. Hierin werken dierenhulporganisaties en hulpverleners samen aan een integrale aanpak om tijdens grote incidenten dierenwelzijn. We hebben een netwerk- en signalenkaart ontwikkeld om hulpverleners te ondersteunen bij het herkennen van en handelen bij dierenmishandeling en/of ernstige verwaarlozing. Deze wordt momenteel beoordeeld door partners. We organiseren in Q2 een eerste bijeenkomst om onze collega's die veel achter de voordeur komen te informeren over het herkennen van en handelen bij dierenmishandeling en/of ernstige verwaarlozing.

Deel 2: Vrij levende dieren

Visie onderwerp: Behouden en bevorderen van een gezonde leefomgeving, waarbij dieren zoveel mogelijk de ruimte krijgen om hun natuurlijke gedrag te vertonen en hun rol in het ecosysteem te spelen

Actiepunt uit de Uitvoeringsagenda: Preventieve maatregelen voor afschot

Nr .	Actie	Status	Toelichting
11.	Preventieve maatregelen voor afschot We onderzoeken welke aanvullende en preventieve maatregelen gemeente Arnhem kan nemen om afschot van grote hoefdieren zoveel mogelijk te beperken.	≈	Dit actiepunt wordt samen met <i>Actiepunt 12: Aanrijdingen</i> vermijden opgepakt. Door knelpunten, zoals verkeer, barrières en verstoring door recreatie en landbouw, op te lossen, werken we aan het minimaliseren van afschot en het verminderen van aanrijdingen. In het Buitengebied Arnhem Noord zijn deze knelpunten in kaart gebracht. Nu onderzoeken we welke maatregelen we kunnen nemen om de knelpunten op te lossen.
12.	Aanrijdingen verminderen We maken een kansenkaart en knelpuntanalyse voor ecologische verbindingen rondom gemeentelijke wegen in Arnhem Zuid en het Buitengebied Arnhem Noord.	≈	Zie hierboven.
13.	Jacht, beheer en schadebestrijding beperken In de gebieden die niet in ons bezit zijn, gaan we bestuurlijk in gesprek met de provincie Gelderland en landeigenaren om jacht, beheer en schadebestrijding zoveel mogelijk te beperken.	≈	Er is in kaart gebracht met welke partijen in 2025 op bestuurlijk niveau wordt gepraat om jacht, beheer en schadebestrijding zoveel mogelijk te beperken. Deze gesprekken worden gepland met de wethouder.

14.	De Zuidelijke Uiterwaarden We richten de zuidelijke uiterwaarden in zodat er voldoende broed- of rustplaatsen zijn voor grazers en inheemse vrij levende dieren. Hierbinnen creëren we een passende oplossing voor recreanten en het uitlaten van (aangelijnde) honden. Een onderdeel van deze ambitie is dat we voor de aankomende hoogwaterperiode (november 2024) een zoneringsplan bij hoogwatercalamiteiten hebben uitgewerkt. Dit zoneringsplan zorgt ervoor dat zoogdieren in de uiterwaarden tijdens de hoogwaterperiode rustgebieden hebben om naartoe te vluchten, waar tijdelijk geen mensen en honden toegestaan zijn.	X	Het zoneringsplan is er nog niet. Onderdeel van dit plan is namelijk de toegankelijkheid van de Bakenhof en Groene rivier voor mens en hond. Hiervoor wordt eerst een gesprek met de Verontruste Bewonersgroep Malburgen georganiseerd.
-----	---	---	---

Visie onderwerp: Op zo diervriendelijk mogelijke wijze voorkomen of bestrijden van schade, overlast en gevaar door en voor vrij levende dieren

Nr	Actie	Status	Toelichting
15.	Ganzen - De nestbehandeling die al plaats vindt, breiden we uit op locaties waar groepen ganzen gaan broeden; - We onderzoeken of nestbehandeling afdoende blijkt om broedsucces te beperken.	≈	Op een aantal plekken wordt aan nestbehandeling gedaan voor de grauwe gans. Er is ook een stijgende hoeveelheid Canadese ganzen in Arnhem. Op dit moment wordt onderzocht of en hoe we in deze populatie in moeten grijpen voordat deze problematisch wordt. Dit wordt gedaan aan de hand van de Visie Dierenwelzijn.
16.	Duiven in Elderveld	✓	In de wijk Elderveld heeft jarenlang een door buurtbewoners beheerde duiventil gestaan. De til droeg zorg voor diervriendelijk

	Wanneer de duiventil in Elderveld wordt verwijderd, zorgen we voor een alternatieve, diervriendelijke oplossing voor de duivenoverlast.		populatiebeheersing van de duiven en daardoor een vermindering van de overlast. De huur van de duiventil is per 1 januari 2025 opgezegd door Volkshuisvesting. Zij willen verduurzamen en zien geen ruimte meer voor een duiventil op het dak. Er is geen nieuwe locatie voor een duiventil gevonden. We blijven in de wijk monitoren of de overlast weer toeneemt en ingrijpen door de gemeente gewenst is.
17.	Ratten We geven uitvoering aan een preventieve gebiedsaanpak van rattenoverlast.	≈	In Arnhem werken we volgens een Integrated Pest Management (IPM) strategie. In 2025 versterken we onze preventiestrategie. We testen en ontwikkelen een preventiedraaiboek. We starten in de loop van het jaar met deze aanpak in een aantal pilotgebieden. Bewoners met rattenoverlast kunnen contact opnemen met Rentokil. Zij geven vervolgens advies over het voorkomen van ratten in en rondom huis en implementeren een vangstrategie. Voor de openbare ruimte worden gebiedsplannen geschreven. Daarin worden preventieve acties omschreven en een vangplan opgesteld.

Visie onderwerp: Voorkomen, beperken en bestraffen van door mensen toegebracht leed aan vrij levende dieren

Nr	Actie	Status	Toelichting
18.	Sportvissen We onderzoeken hoe we het welzijn van vissen in gemeentewateren tijdens het sportvissen kunnen verbeteren. In dit onderzoek verkennen we twee scenario's. We onderzoeken of het juridisch mogelijk is de verhuur van visrecht te beëindigen. Daarnaast verkennen we of de gemeente Arnhem in samenwerking met de betrokken	≈	In het coalitieakkoord 2022-2026 is de doelstelling opgenomen om sportvissen in Arnhem te beperken door visrechtovereenkomsten niet meer te verlengen. De afgelopen tijd is juridisch onderzoek gedaan door onze eigen juridische afdeling en onze stadsadvocaat. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met diverse belanghebbenden die vanuit hun eigen achtergrond input hebben kunnen geven. De raad wordt zo snel mogelijk geïnformeerd over de onderzoeksresultaten en de gekozen maatregelen om het vissenwelzijn te verbeteren. Dat doen we zodra de visverenigingen op de hoogte zijn gesteld.

	verenigingen en andere belanghebbenden afspraken kan maken over het welzijn van vissen.		
19.	Gebouw bewonende soorten We brengen de gebouw bewonende soorten (vleermuizen, vogels en steenmarter) in de Arnhem Oost wijken in kaart. Op basis van deze informatie maken we een handelingskader voor de Arnhem Oost wijken (conform Omgevingswet). Bij de verduurzamingsopgave van Arnhem willen we onnodig lijden en doden voorkomen en een duurzame instandhouding van de soorten garanderen.	≈	In 2024 zijn vijf wijken van Arnhem geïnventariseerd op aanwezigheid van huismus, gierzwaluw en vier soorten vleermuizen. Binnenkort wordt opdracht gegeven om de komende twee jaar de rest van de bebouwde kom van de gemeente te inventariseren. Dit is vooruitlopend op het opstellen van het soortmanagementplan (SMP).
20.	Diervriendelijke inkoop We gaan onderzoeken welke aanvullende eisen voor dierenwelzijn de gemeente Arnhem kan stellen aan inkoop voor onze eigen organisatie. Hierbinnen verkennen we in gesprek met onze cateraar Appèl welke criteria voor dierenwelzijn we in de huidige catering kunnen stellen.	✓	Het afgelopen jaar is er een nieuw inkoopbeleid voorbereid, waarin dierenwelzijn is opgenomen. De raad wordt hier binnenkort over geïnformeerd. Kans voor Uitvoeringsagenda 2026-2027: Het catering beleid valt niet onder het algemene, nieuw vast te stellen, inkoopbeleid van Arnhem. Het cateringbeleid valt namelijk rechtstreeks onder de Connectie en levert zowel aan de gemeente Arnhem, als Rheden en Renkum. Bij de nieuwe aanbesteding in 2026 onderzoeken we hoe we veganistisch eten meer als standaard aan kunnen bieden binnen onze catering.